

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 4. novembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 129.

Ivan Mohorič:

Nettunske konvencije.

Obračun dolgov in terjatev.

Gospodarski stiki med poslovnimi krogi na ozemlju, ki je po Nettunskih pogodbah in po Rapalski pogodbi pripadlo Kraljevini Italiji in naši Kraljevini, so bili pred vojno in med vojno, ko je tvorilo ožji operacijski pas, zelo živahni. Naše združne zveze so imele na Primorskem in v Istri znatno število članic, ki so imele naložen denar pri zvezah v Ljubljani in Celju. Nadalje so imele naše banke svoje podružnice na Primorskem in primorske pri nas, pa tudi tržaške zavarovalne družbe (Riunione in Assicurazioni) so imele v Sloveniji mnogoštevilna zastopstva in razvito klijentelo. Poleg teh so imele hranilnice in bivša deželna banka razne denarne terjatve na onem delu Notranjske (v postojnskem in sežanskem okraju), ki je pripadel Italiji. Razen naštetih denarnih zavodov je bilo še na tisoče privatnih interesentov, ki so imeli ob dneh prevrata razne dolgeve in terjatve, ki jih niso bili v stanju takoj poravnati.

Vse te odnose je po prevratu mahoma prekinila italijanska okupacija Primorja in Notranjske tako, da se obračun ni mogel izvršiti. Ko je potem Italija leta 1919 odredila zamenjavo kron za lire in se je tudi pri nas izvršilo žigosanje in nato zamenjava za dinarje, je preostajala dolžnikom le možnost, da dolžni znesek v starih kronah sodno deponirajo v korist upnika. Tega se je le malo strank poslužilo. Zato je bilo treba, da se vprašanje obračuna teh dolgov in terjatev uredi potom medsebojne pogodbe obeh zainteresiranih držav. Doseči ta sporazum, ni bila lahka stvar.

Že ključa, po katerih se je izvršila zamenjava v Italiji, in način valutne reforme pri nas sam na sebi, sta povzročila velik razliko. To razliko pa je še povečal različni razvoj borzne vrednosti lire in dinarja tekom let 1920 do 1924 tako, da je še danes kljub znatnemu poboljšanju vrednosti dinarja napetost zelo velika. V Italiji so dobili interesenti za 100 starih kron 80 lir, ki imajo danes vrednost 135 do 150 Din, dočim so dobili pri nas za 100 starih kron 25 Din. Razlike, ki so vsled tega nastale, so navdajale dolžnike na naši strani z velikimi skrbmi. Ker v mirovni pogodbi ni bilo glede obračuna teh obveznosti nikakih določb, je bilo treba, da uredi naša država to vprašanje s posebnimi sporazumi z vsemi nasledstvenimi državami, da se predvsem določi ključ, kakor tudi valuta, v kateri se imajo obračunati privatno pravni dolgovi, ki se glasijo na bivše avstro-ogrsko kruno in ki obstojijo med pripadniki nasledstvenih držav, torej v našem primeru med nami in Italijo.

Prvič se je o tem razpravljalo že na konferenci v Rimu leta 1922. Takrat je prišlo 6. aprila do zaključitve sporazuma med nami in Italijo, po katerem je bilo prepovedano vterjavati dolgeve, ki se glasijo na stare avstro-ogrsko kruno in ki so nastali pred 10. aprilom 1919 od oseb, ki so imele dne 6. aprila 1922 svoje bivališče v eni izmed pogodbenih držav. Ta sporazum je Italija ratificirala in je 14. maja 1924 uveljavila z zakonsko naredbo moratorij za vse pred 10. aprilom 1919 nastale privatne dolgeve in terjatve v avstrijskih kronah. Naša država take moratorne odredbe ni izdala. Sporazum o moratoriju velja samo za

prehodno dobo do sklepa konvencije o obračunu dolgov in terjatev, kar se je doseglo na konferenci v Florenci.

Predno je bila konvencija o obračunu sklenjena, so nekatera italijanska sodišča pri posameznih tožbah prisodila italijanskim upnikom, da se jim mora izplačati dolg po ključu 60 cts. za staro avstrijsko kruno, kar je značilo za naše dolžnike v večini primerov prehudo breme. Zato se je moral tudi uveljaviti moratorij, da se obvaruje interese škod.

V nettunski konvenciji sprejeto za splošno načelo, da se imajo obveznosti, ki se glasijo na staro-avstrijske kruno, tudi če so bile sklenjene šele po 3. novembru 1918, plačati v dinarjih po 25 Din za 100 starih kron. To načelo velja za vse dolžnike in upnike, ki so v dobi podpisa nettunske konvencije, to je 25. julija 1925, bivalne na ozemlju naše Kraljevine, odnosno Italije. Usvojil je torej nižji ključ za obračun, po katerem se je bila izvršila zamenjava kron pri nas.

V nettunski konvenciji je sprejeto za posamezne posebne primere predvideti izjeme. Predvsem za one osebe, ki so bivalne sicer v dobi zamenjave kron v Italiji (10. aprila 1919) še na zasedenem ozemlju, ki so se pa pozneje preselile v našo državo. Za te osebe velja relacija za 100 staro-avstrijskih kron 40 lir. Od tega so izvezli prebivalci Zadra, Kastava in Reke, za katere veljajo posebne določbe.

Druga izjema pa se nanaša na one primere in v kolikor se gre za osebe, ki so imele ob priliki proglasitve italijanske kr. naredbe dne 4. decembra 1919 še svoje redno bivališče na ozemlju, ki je pripadlo Italiji. Za te primere veljajo odredbe kr. dekreta Kraljevine Italije z dne 27. novembra 1919, št. 2227, in se ima zamenjava izvršiti po ključu 60 lir za 100 starih kron. Ta izjema se tiče tudi hipotekarnih dolgov v Italiji, ki jih je treba plačati v lirah, kjer obstoja zanje protivrednost. Pri nas velja i za hipoteke ključ 25 dinarjev za 100 kron. Nadalje velja to tudi za hranilne knjižice naših državljanov pri italijanskih denarnih zavodih, ki se izplačajo v lirah, ako se glasijo na prinosca odnosno se lahko prinoscu izplačajo brez legitimacije.

Nadaljno olajšavo predvideva sporazum za ekonomsko šibke upnike. Dolžnik, ki je v stanju dokazati, da bi gospodarsko propadel, ako bi moral plačati dolg v zgoraj odrejeni višini, ima po konvenciji pravico, da zahteva sodnim potom, da se mu dolžna vsota zmanjša. To je važno posebno za one dolžnike, ki so dali v zastavo za svoje dolgeve vojna posojila, odnosno, katerih dolg je nastal vsled nakupa vojnih posojil. Glede vrednostnih papirjev in glede zavarovalnih polic veljajo posebne določbe. Konvencija ima reaktivno veljavnost tudi za vse primere, v katerih je bil dolg izplačan po 3. novembru 1918 na ta način, da se je dolžna vsota deponirala na sodišču odnosno pri upravni oblasti v denarju, ki je imel v momentu deponiranja manjšo vrednost, kakor pa bi pripadlo upniku po ključu, ki je določen v sporazumu. Seveda to samo pod pogojem, da se deponiranje ni izvršilo na temelju razsodbe odnosno odloka v zadnji instanci, ki je bil izdan še pred podpisom nettunskih konvencij. Konvencija pa se nanaša na plačanje dolgov, ki se glasijo na avstro-ogrsko kruno, ako so se stranke drugače sporazumele odnosno se je obračun že izvršil, da prostovoljno ali bodisi potom poravnave izplačajo dolg v dru-

gem denarju in pod drugimi pogoji, kakor v avstro-ogrskih kronah.

Ker je bila, kakor omenjeno, kraljevina Italija izdala za take dolgeve moratorno odredbo, določa končno konvencija, da se z njenim uveljavljenjem ukinjajo vse prepovedi plačanja navedenih dolgov in odredbe glede moratorija. Roki za zastaranje terjatev se smatrajo, da so bili od dne 3. novembra 1918 prekinjeni, bodisi da se nanašajo na zastaranje ali na vlaganje tožb, kakor tudi vsi ostali roki, ki veljajo v toku sodnega postopanja. Istotako za obrestne kupone, dividende in izžrebane vrednosti. Vsi ti roki se začnejo ponovno računati šele tri mesece po uveljavljenju nettunskih konvencij. Naša delegacija je razpolagala pri pogajanjih z vsem gradivom, ki se je v tem oziru dal zbrati. Zbornica kakor tudi vse posamezne skupine interesentov so predložile naši delegaciji obširne podatke in spomenice, ki so tvorile materijelno podlago v toku pogajanj.

Po predložitvi nettunskih konvencij parlamentu je zbornica takoj zopet uvedla pri glavnih interesentih poizvedbe, kakšno stališče zavzemajo napram odredbam konvencije o dolgovih. Na to je do sedaj prejela odgovore samo od združnih zvez, dočim ostale organizacije očitno nimajo interesa na tem vprašanju, ker niso poslale zbornici sploh nobenega poročila.

V prejetih odgovorih Zveza slovenskih zadrug ugotavlja, da je obveznosti napram zadrugam, ki so pripadle kraljevini Italiji, že pred par leti likvidirala v zmislu določb konvencije in dekreta italijanske vlade v medsebojnem sporazumu tako, da je vprašanje zanjo že rešeno.

Zadružna zveza v Celju, ki je imela ob prevratu okrog 40 članic na zasedenem ozemlju, je vodila njih vloge po prevratu v avstro-ogrskih, pozneje pa v jugokronah in od 1. januarja 1923 naprej v dinarjih. Vse naložbe so interesentom že do neznatnih zneskov izplačane, ker je italijanska vlada deloma v zmislu izdanih odredb, deloma na intervencijo našega zunanjega ministrstva odobrila izmenjavo tega denarja po kurzu, ki velja za izmenjavo v Italiji. Tudi zanjo konvencija ne ustvarja nikakih težkoč, marveč pomeni le pravno afirmacijo izvršenega obračuna.

Najbolj je bila prizadeta v tem oziru Zadružna zveza v Ljubljani.

Zadružna zveza v Ljubljani je imela v zasedenem ozemlju 99 zadrug, med katerimi je bilo 56 hranilnic in posojilnic. Večina od teh je imela pri Zvezi naložen denar, le nekatere so imele pri Zvezi manjše dolgeve.

Vsled nove državne meje so te zadruge pristopile deloma k Zadružni zvezi v Gorici, deloma k Zadružni zvezi v Trstu. Naložbe teh zadrug pa so ostale še pri Zvezi in jih je Zveza vodila v svojih računih po ključu 1 jugokrona za 1 staro kruno plus obresti za ves čas.

Vsled te relacije, ki je bila za Zadružno zvezo edino mogoča z ozirom na precejšnjo višino teh naložb, pa bi bile težko prizadete vse zadruge v zasedenem ozemlju, ker so imele na podlagi italijanskega zakona v zamenjavi svojim vlagateljem izplačevati vloge 60 lir za 100 starih kron. Zato se je delalo in naposled tudi doseglo to, da je italijanska vlada priznala posojilnicam zasedenega ozemlja zamenjavo njihovih naložb pri Zadružnih zvezah v naši kraljevini po ključu 60 lir za 100 starih kron po

stanju naložb v mesecu aprilu 1919. Za posojilnice sta to izvedli Zadružna zveza v Gorici in Zadružna zveza v Trstu vsaka za svoje članice.

Pri pogajanjih dosežen in v nettunskih konvencijah izražen rezultat je torej smatrati za zelo povoljen za obe strani in so ž njim i delegacija kakor tudi gospodarski krogi lahko zadovoljni. Zato ni povoda, da bi naše parlamentarno zastopstvo, v kolikor se tiče specijelno tega sporazuma, zavzelo odklonilno stališče.

POMANJKANJE VAGONOV V SLOVENIJI.

Pomanjkanje vagonov je vedno bolj občutno. Prav v momentu, ko bi mogli naši izvozniki vsaj deloma kriti prejšnje izgube, ker je vpraševanje po lesu sedaj živahnije, je naš promet popolnoma odrekel. Zaman je vsako mole-dovanje, zaman vsako rezoniranje, potreba po vagonih raste, a kritje je vedno manjše. Ne moremo najti pravih vzrokov, vemo le, da so prometne razmere pri nas z dneva v dan slabše, da se dnevno množe pritožbe s strani interesentov, ki pa ne najdejo odprtih ušes niti pri lokalnih, niti pri centralnih faterijih. Ali se ti zavedajo nedoglednih posledic, ki jih ima v tej periodi pomanjkanje vagonov? Ali ne vidijo, da niso s tem združene samo velike gmotne škode za posameznike, ampak tudi za celo državo? — Težavam, ki jih preživlja radi pomanjkanja vagonov naša lesna trgovina, se pridružujejo težave premogovne industrije, ki bi mogla sedaj izvažati premog v masah v Italijo, si tam zasigurati nova tržišča, a tega ne more, — ker ni vagonov. — Velika nevarnost radi pomanjkanja vagonov preti pa Sloveniji tudi s tem, da ne daje železniška uprava sladkornim tovarnam voz za prevoz sladkorja. Ker imamo v Sloveniji kvečjemu še za 8 do 10 dni sladkorja v zalogah, bomo ostali v doglednem času tudi brez sladkorja, odnosno bodo naši uvozniki primorani kupovati sladkor v Trstu. Ali bo to za konzumente ceneje in za narodnogospodarske interese koristneje, o tem naj bi razmišljali naši prometniki!

Novo telefonske pristojbine. Ministrstvo pošte in brzojava je izdelalo nov pravilnik telefonskih pristojbin. Po tem pravilniku bo znašala pristojbina za običajen telefonski medkrajevni razgovor pri razdalji do 25 km 5 Din, od 25 do 50 km 10 Din, od 50 do 100 km 15 Din, od 100 do 200 km 20 Din, od 200 do 400 kilometrov 25 Din in preko 400 km 30 dinarjev. Pri razdaljah do 6 km zračne linije odpade plačanje posebne pristojbine.

OBCNI ZBOR ZVEZE TRGOVSKIH GREMIJEV.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani ima izredni občni zbor v četrtek, dne 18. novembra ob 1. uri (13.) popoldan v Celju, s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev Zveznega odbora in pregledovalcev računov v smislu sedaj veljavnih zveznih pravil. 2. Sklepanje o izpremembi zveznih pravil v smislu sklepa zadnjega rednega občnega zbora v Kranju. 3. Slučajnosti.

Ob 10. uri dopoldne istega dne se vrši v Celju v prostorih Celjskega doma predkonferenca trgovskih gremijev in delegatov, na kateri se bo razpravljalo o predlogih za izpremembo zveznih pravil, da se po možnosti še pred obnim zborom doseže v tem oziru sporazum vseh delegatov.

Odmevi gospodarskega manifesta.

5. Nemčija. Najprvo je izšel tale komentar Wolffovega brzojavnega urada »iz nemških gospodarskih krogov«: »Krog nemških podpisov je iz čisto organizatoričnih vzrokov za enkrat še razmeroma majhen. Ni pa nobenega dvoma, da bo našel ta oklic v nemških gospodarskih krogih močnejši odmev in veliko nadaljnjih zagovornikov med vodilnimi nemškimi gospodarji. Za Nemčijo ima še poseben pomen zato, da je toliko narodnih gospodarjev iz nič manj ko 16 dežel spoznalo gospodarske pogoje miru v Versailles in da smatrajo njih odstranitev za predpogoji zopetnega vzveza evropske produkcije in evropske trgovine.«

Vodilna osebnost nemške električne veleindustrije se je izjavila: »Gотовo je, da ne smemo takoj pričakovati gospodarskih odredb mednarodnih finančnikov in gospodarjev; a mednarodni velekapital je trdno odločen, da govori pri reševanju povojnih gospodarskih in političnih vprašanj že sedaj odločilno besedo, kakor se je to zgodilo že pri osnovi Dawesovega načrta. Posebni pomen oglasa je v tem, da se je oglasu priključila bogata Amerika, z Morganom na čelu; začel se bo sedaj boj za odstranitev carinskih mej in uvoznih ter izvoznih prepovedi. Najprvo bomo to videli pri bodočih trgovskih pogajanjih. Kakor ni v vojski nihče nič dobil, tako tudi sedaj ne bo onega enostranskega dobičkarstva, ki se ga nekateri tako bojijo. Samo z gospodarsko razorožitvijo se lahko odpravi zmeda v mednarodnem izmenjavanju blaga. Sedaj bo treba praktičnih priprav za bodočo svetovno gospodarsko konferenco. Upamo, da bo tudi Rusija sodelovala.«

Nemcem pripisujejo prvi izvor za izdajo oklica. Pravijo, da se je rodila misel za manifest povodom bivanja dr. Schachta v Londonu pred šestimi meseci. Udeležniki konference so dejali, da bodo zbrali potrebne podpise. Od tistih, ki so podpisali, ni doslej še nihče podpisal preklical. Pridajajo komentarje in pravijo, da niso prej vedeli za natančno formulacijo. No, to bi bil pravi trgovec, ki bi nekaj podpisal, česar natančno ne pozna!

Omenjeni Schacht, predsednik Nemške državne banke, je dejal: »Gospodarskega manifesta, ki nosi podpise vodilnih gospodarjev iz 16 držav, nikakor ne smemo podcenjevati. Kdor je podpisal, je gotovo dobro premislil. (Vidiš!) Dokaz temu je, da sta pobarvanje podpisov in definitivna formulacija manifesta trajala pol leta. Amerikanci so kot zastopniki prostega trga, broječega 120 milijonov ljudi, hoteli izraziti, kakšne velikanske gonilne sile izhajajo iz tako velikega enotnega

gospodarskega telesa za blagostanje vseh tam delujočih oseb. Umevno je, da izražajo podpisanci le svoje osebno mnenje, in umevno je tudi, da se vlada te ali one dežele z vsebino manifesta ne mara identificirati. Zato pa oglas še ni manj vreden. Spomnimo se na Dawesa. Modrost vlad je bila pri kraju; in tedaj je majhna skupina vodilnih mednarodnih gospodarjev znala dobiti gospodarski izhod iz težavnega političnega položaja. Manifest ni izjava vlad, ki so z vsemi mogočimi vezmi ovirane, manifest je izjava zdravega razuma narodov, ki hočejo napraviti pot do gospodarskega in s tem tudi do duševnega skupnega dela prosto.«

6. Poljska. Čeprav so tudi štirje Poljaki podpisali, je bil oglas na Poljskem splošno in odločno odklonjen. Poljaki so se postavili po zgledu Italijanov na nacionalistično gospodarsko politiko novih držav. Na Poljskem vidijo v oglasu namigavanje na nepravilnost versailleskih mej in pa da se obrača proti delitvi Šlezije. Načelno poudarjajo, da je odstranitev carinskih mej koristna samo gospodarsko močnim državam. Za Poljsko bi pomenila odstranitev carinskih mej poplavo po nemškem kapitalu in po nemški produkciji in s tem uničenje lastne industrije in gospodarske samostojnosti. Predsednik Poljske banke, ki je tudi podpisal, se brani in pravi, da je odprava carinskih mej in trgovskih omejitev samoobsebi umevno možna šele tedaj, ko bo uresničeno splošno sodelovanje kapitala. Dokler trpijo manjše države na pomanjkanju kredita, morajo import omejiti.

7. Rusija. »Pravda« imenuje norce ali zavestne goljufe vse one, ki oglas z veseljem pozdravljajo. Ta oglas je izšel iz anglosaškega bankirskega sveta, ni nobeno orodje za pospeševanje mirnega gospodarskega razvoja, temveč pomeni orožje močnih narodov; ti hočejo napraviti iz dežel slabših narodov agrarne kolonije, uničili bi jim z odstranitvijo carinskih mej vso industrijo. Seveda se pa obrača oklic hkrati tudi proti mejam, ki jih je postavil mir v Versailles, zato torej vznemirjenje na Poljskem in Francoskem. Značilno je dejstvo, da visokozaščitna Amerika ne priznava zase te

ga, k čemur je Evropa v manifestu povabljen. Oklic služi hegemoniji Anglaomerike, vleče za seboj nemško gospodarstvo in se obrača proti vsem neodvisnim evropskim kombinacijam. Velikega pomena je molk o Sovjetski zvezi. Vsaka zveza kapitalistov pomeni nov pritisk.

ZITNI MONOPOL V SVICI.

Dne 5. decembra t. l. se bo vršilo v Sveci ljudsko glasovanje o žitnem monopolu. Vlada želi, naj ljudstvo odloči, ali naj se v vojni dobi uvedeni žitni monopol še nadalje obdrži ali ukine. Za monopol je poleg socialistov in komunistov tudi velik del kmetov, ker nudi kmetom sigurnost, da morejo odvišek na žitu prodati po primerni ceni. Monopol obstoji v tem, da država pokupi vso domačo produkcijo, dokupi pa še toliko žita, kolikor ga potrebuje za prehrano. Poleg boja za monopol pa se razvija tudi boj za državna žitna skladišča, s katerimi se hoče poljedelstvo pospeševati, ker naj bi država garantirala producentom, da jim odkupi žito po gotovi ceni. Pristaši žitnih skladišč se izrekajo proti uvoznemu monopolu države in agitirajo za žitna skladišča, ki bi po njihovem mnenju bolje ustrezala izpremenjnim prilikam. Pristaši monopola so po svojih poslancih v narodnem svetu že vložili predlog, naj se za primer, da ljudsko glasovanje izpade proti monopolu, začasno obdrži sedanji položaj, v doglednem času pa pripravijo vse za uvedbo novega žitnega prava na podlagi monopolske prostosti.

LOMBARDIRANJE OBVEZNIC 2 1/2 % RATNE ŠTETE PRI POŠTNI HRANILNICI.

Nadzorstveni svet poštne hranilnice v Beogradu je sklenil, da smejo poštne hranilnice in nje podružnice od 1. novembra t. l. dalje dajati lombardna posojila na 2 1/2 % obveznice ratne štete brez vsake omejitve na višino posojila in na zastaviteljevo osebnost (doslej so se smele navedene obveznice lombardirati samo državnim uslužbencem in upokojencem, duhovnikom, vojnimi invalidom itd. in še to le v omejeni količini, t. j. do največ 500 komadov). Za taka lombardna posojila (po Din 200 na vsako obveznico) zaračunava poštna hranilnica razven kolko-

vine po tar. post. 19 zakona o taksah še obresti po 8%, ki se plačujejo trimesečno v naprej in provizijo po 1/4%. Lombardna posojila se dovoljujejo za dobo 3 mesecev ter se morajo vsake tri mesece prolongirati, vendar je treba pri vsaki prolongaciji odplačati 10% prejetega posojila. Točnejša pojasnila o teh lombardih daje podružnica poštne hranilnice v Ljubljani.

Skrajšani delovni čas v tovarnah bombaža.

»International Cotton Bulletin« objavlja v oktoberskem zvezku običajni polletni seznam o skrajšanem delovnem času v bombaževih predilnicah. Statistika kaže za obe polletji 31. julija preteklega bombaževega leta sledečo sliko, izračunjeno po neizrabljenih vretenskih tednih po 48 ur:

Neizrabljeni vretenski tedni febr.—julij 1926 avg. 1925—jan. 1926		
Velika britanija	5978	3652
Nemčija	2790	1410
Francija	770	729
Italija	590	397
Češkoslovaška	4281	—
Španija	9041	9099
Belgija	532	546
Švica	725	418
Poljska	3429	4618
Avstrija	7451	6241
Švedska	791	1842
Portugalska	1549	879
Danska	3586	2226
Norveška	8980	8290

Vidimo, da je bila češkoslovaška prej polno zaposlena, sedaj pa da je brezposelnost velika. Tudi številke o drugih državah so nam poučna slika.

Trgovina.

Ruski sladkor. Sovjetskoruski sladkorni trust je sklenil z neko pariško tvrdko pogodbo za dobavo dveh milijonov ton sladkorja. Dobava mora priti na Francosko v prihodnji sladkorni kampanji in jo bodo plačali deloma takoj, deloma s kratkoročnimi menicami. Pred par leti bi nihče ne bil mislil da bo prišel ruski sladkor tako hitro na svetovni trg.

Industrija.

Sladkorna tovarna v Čupriji. Srbsko-češka sladkorna tovarna in rafinerija v Čupriji je priobčila računski zaključek za gospodarsko leto 1925-1926. Pasiva znašajo 56.414.000 dinarjev, aktiva 61 milijonov 527.000 dinarjev, čistega dobička je bilo 7.800.000 dinarjev. Podjetje je zdravo, tako glede likvidnosti kakor glede vsega ustroja. Sladkorna zaloga, ki je znašala 30. junija 348 vagonov, je razprodana; bi prišla torej še aktivom v dobro, ker je bila takrat jako previdno cenjena. Nova kampanja se je pričela 31. avgusta; vsak dan predelajo 9250 stotov sladkorne pese, lani so jih predelali 8740 stotov. Tehniški ustroj podjetja in s tem doseženi prihranki ter letošnja večja sladkorna vsebina upravičujejo upanje na dober zaključek letošnje kampanje.

LISTEK.

Sava Bošković, tajnik trgovske in obrtniške zbornice v Splitu:

Donavski bazen in Jadransko morje.

(Konec.)

Donava in Jadran.

Naša železniška mreža mora biti zasnovana na hidrografskem sistemu našega zemljepisnega položaja. Naša država je v hidrografskem pogledu razdeljena na področje Jadranskega, Črnega in Egejskega morja in zato teži k trem prometno-trgovskim centrom. Od vseh prometno-trgovskih centrov je samo jadranski popolnoma v našem državnem ozemlju in zaradi slabih prometnih zvez še zelo malo izkoriščen tako za izvoz in uvoz kakor tudi za sosedni tranzit.

Naša plodovita ravnina je zelo bogata tudi na teritorialnih (naravnih in umetnih) vodnih komunikacijah. Od vodnih poti pride v poštev edino Donava, ki je evropskega prometnega črta in bo predstavljala za nas v Evropi svojevrstno mednarodno teritorialno morje dokler se ne odcepi in izpopolni promet k Jadranskemu morju.

Samo z direktno in ravno zvezo in izhodom na morje bi mogla biti donavska linija v svojem stoletnem toku zne-

jena, skrajšana, amputirana in odvedena na Jadran v korist našo in sosednjih držav, ki so porezane z Donavo.

Jadranske luke.

Jadransko morje ima tri solastnike, svojo lastniško zajednico, ki našemu prekojadranskemu sosedu ne ugaja.

Jadransko morje je razdeljeno: na italijanske, arnavske in naše teritorialne vode. Naša jadranska obala je v vsakem oziru boljša, močnejša in prirodno je bolj razvita v vsakem pogledu.

Naša jadranska obala je bogata kakor malokatera na otokih, je presekana z zalivi in rečnimi ustji. Izmed njenih luk spadajo že po svoji prirodi na prva mesta: Kotor (Boka), Šibenik in Biograd (na morju). Vse ostale so slabe in brez stvarnih pogojev za sodobno pristanišče.

In sedaj, ko smo se vsi načelno zednili glede izgradbe jadranske železnice, ki ima za nas dvojni pomen, državno-obrambeni in nacionalno-gospodarski, so se pojavila nesoglasja z ozirom na njeno traso, njeno smer.

Da bomo jasni. Samo ona trasa, ki je najkrajša in najbolj ravna, tehnično najlažje izvedljiva, finančno najcenejša, bi imela odločilen pomen za Podonavje.

Poleg državno-obrambenih razlogov, ki se jih tu nočemo dotikati, morajo biti gospodarski razlogi glavni. Naša primorska mesta so stalno nezadovoljna in bi želela imeti v tej stvari glavno besedo.

Vsa se bore za prvenstvo od Riječine do Bojane.

Slovensko zaledje bo stalno navezano na Sušak. Šibenik je poleg vseh odličnih pogojev, ki jih ima, vezan z železnico in v bližini Zadra. Enako Split. Izvoz lesa se bo koncentriral v dve manjši pristanišči (na severu in jugu).

Da bi se tekmovalne primorskih mest izločilo in njihovo stanje uredilo, bi bilo najbolje, da se uvede sistem refavoriziranja luk. To bi bilo najlažje dosegljivo na ta način, da bi jih vse — od Sušaka do Bara — z državno pomočjo vezali z železniško progo, ki bi služila tudi za podlago našega pomorskega prometa.

Tehnična vprašanja.

Začnimo pri Podonavju. V prvi vrsti stoji: graditev mostov, regulacija rek in prekopov in osuševanje poplavnega zemljišča. Eden izmed najvažnejših mostov bi bil projektirani most Pančevo—Beograd, ki bi vezal v prvi vrsti vse dele naše domovine in Srednjo Evropo. S tem mostom bi dobil naš izhod na Jadransko morje svoj popolni pomen. V interesu Beograda in Pančeva je, da se most trasira preko že osušenih Pamiških Ritov, da bi se s tem širjenje Pančeva usmerilo preko desne obale Pamiša k Beogradu. Zato bi bilo treba istočasno začeti z osuševanjem tega zemljišča.

Vrnimo se na Jadransko Primorje. Tu nas čaka izbira luk za jadransko progo.

Luka je sestavni del skrajne (primorske) železniške postaje kake proge in jo je treba ket tako pojmovati z ozirom na njene prometne funkcije. Njen bazen mora biti prostoren, zaščiten in zavarovan od neprimernosti odprtega morja. Njeno zaledje mora biti odprta ravnina. Luka mora razpolagati s prostim zemljiščem za neštivilne železniške tire in tehnična dvigala zaradi hitrega vtovarenja in iztovarenja. V tem je njen značaj. Rabi tudi zemljišča za blagovne magacine, za premo in prosta skladišča. Mora imeti sladko vodo, vodne padce za izkoriščevanje, življenske potrebščine, imeti mora pomorsko tradicijo in končno tudi luško delavstvo.

Opustiti moramo idejo gradnje umetne luke, ki je zelo draga in izpostavljena odprtemu morju. Vsi bi se nam smejali, če ne bi izkoristili naš neosvojljivi in veličastni Kotor, ki zavzema po svoji naravni obliki tretje mesto na svetu.

* * *

To sestavljeno vprašanje: zveza Podonavja z Jadranom smo razčlenili in ga dualistično razmotrivali izključno z gospodarskega stališča.

Jadranska železnica, Donavski most in Jadranska luka, čeprav na prvi pogled tri posebna in ločena investicijska dela, predstavljajo vendar stvarno vezo in tako jih moramo tehnično in finančno razmotrivati.

Angleški premogovni kartel. Med posameznimi skupinami angleške premogovne industrije se vršijo pogajanja s ciljem interesne skupnosti. Organizacija naj bi združila premogovno industrijo, ki je razbita v prav majhne skupine, po zgledu nemškega premogovnega sindikata v veliko enoto. Na to pot je pripeljal angleške premogovne štrajk; sedaj uvidevajo, da je angleška premogovna kriza del svetovne premogovne krize. Ko bo ustanovljen novi kartel, bo prvi njegov korak začetek pogajanj z nemško premogovno industrijo. — Ob tej priliki omenjamo, da se bodo na konferenci britanske in nemške industrije v Londonu posvetovali tudi o osnovanju angleško-nemške trgovske družbe za Rusijo. Sodelovanje angleških in nemških eksporterjev na trgih, kjer imata obe deželi skupne koristi, je velikega pomena za bodoči razvoj svetovne trgovine sploh.

Obrt.

Tečaji za obrtnike-mojstre. Po naredbi ministra trgovine in industrije se bodo vršili v teku tega leta v vseh večjih mestih države mojstrski tečaji.

Denarstvo.

Dovoljenje za bančno poslovanje. Trgovinski minister je z odlokom z dne 30. oktobra odredil, da se imajo smatrati derogiranim vse odredbe prejšnjih finančnih zakonov o izvrševanju bančnih poslov. Pri izdajanju dovoljenja za bančno poslovanje se je treba ravnati po odredbah obrtnega zakona o denarni poslovanju. Pri izdajanju dovoljenja za bančno poslovanje se je treba ravnati po odredbah obrtnega zakona o denarni poslovanju. Pri izdajanju dovoljenja za bančno poslovanje se je treba ravnati po odredbah obrtnega zakona o denarni poslovanju.

Lira. Dobro poučeni krogi trdijo, da hoče italijanska vlada stabilizirati liro na osnovi 1 funt = 100 lir. Težko je pa reči, če bo mogoče to namero tudi izvesti. Deflacijska politika zaznamuje že nekaj uspehov, obtok bankovcev se manjša itd. Ker je sedaj stabilizirana tudi belgijska denarna enota »belga«, bi bilo s tem podano tudi razmerje belge do lire. Kakor vemo, je 175 belg. frankov 1 funt, 5 frankov pa 1 belga.

Mesečna poročila češkoslovaške Narodne banke. Po zgledu drugih evropskih notnih bank bo začela izdajati tudi češkoslovaška Narodna banka mesečna poročila v češkem, francoskem in angleškem jeziku. V poročilih bo podajala pregled vsega gospodarskega položaja države, in bo ta pregled namenjen v prvi vrsti informaciji inozemstva. V poročilih, namenjenih za inozemstvo, bodo obširneje obravnavane češkoslovaške gospodarske prilike; v poročilih, za domače interesente namenjenih, se bo pa večje zanimanje posvetilo inozemskim razmeram. Interesenti bodo dobivali na željo ta poročila zastonj.

Carina.

Zvišanje uvoznih carin v Belgiji. Belgijska vlada je sklenila povišati uvozne carine.

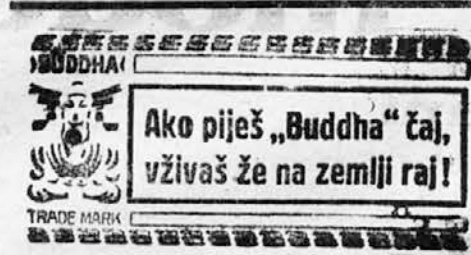
Davki in takse.

Davek za inozemske trgovske potnike. V ministstvu financ v Beogradu se proučuje načrt zakona, s katerim bi se uvedel davek, kojega bi morali plačati inozemski trgovski potniki. Dobro bi bilo, če bi vprašanje ne ostalo pri samem načrtu.

Premet.

Nov pravilnik za mednarodno brzojavno in telefonsko službo. Ta pravilnik, ki ga je izdalo poštno ministstvo, je stopil s 1. novembrom 1926 v veljavo. Glavna določila novega pravilnika so: 1. Nujni pogovori (urgent) s trikratno pristojbino ostanejo. 2. Uvedejo se »Silno nujni« pogovori (eeleir) z desetkratno pristojbino v medsebojnem in prehodnem prometu. 3. Čas trajanja državnih pogovorov je omejen na 6 minut samo v prometu s Češkoslovaško, in sicer samo za navadne, ne pa tudi za silno nujne državne pogovore. 4. Naročeni pogovori se smejo voditi samo med 21. in 8. uro. Za ostale pogovore, kateri so od 21. do 8. ure, se plača tri petine pristojbine. 5. Rapidni pogovori in novi nauhi pogovori so z dnem 31. oktobra odpravljeni. 6. Pozivnice za Češkoslovaško in iz Češkoslovaške se ne bodo več sprejemale, obvestila pa za nobeno državo. Telefonski promet z Italijo in Romunijo se bo vršil še nadalje po dosedanjih odredbah.

Premogovna kriza in vagoni. Poljski prometni minister Romocki razglasa v okrožnici, da poljski vagoni, ki vozijo premog v Češkoslovaško, Avstrijo, Italijo in Ogrsko, prihajajo nazaj z zamudami in ne polnoštevilo. Vzrok je ta, da jih Čehi ustavijo, jih naložijo s češkim premogom in jih pošljejo v nemška pristanišča. Zato je prometno ministristvo odredilo, da se začasno ustavi izvoz premoga v omenjene dežele in se dobi na ta način zadostno število vagonov za domačo porabo. Dalje je prometno ministristvo predlagalo sklicanje konference omenjenih držav v Prago, da se to vprašanje definitivno reši.

RAZNO.

Državni veterinarski zavod. Ministristvo za kmetijstvo in vode je ustanovilo v Ljubljani »Državni veterinarski bakteriološki zavod«. Namen tega zavoda je predvsem, da služi svrham državne veterinarske policije v ljubljanski in mariborski oblasti, katerim bo v pomoč pri zatiranju živalskih kužnih bolezni. V iste svrhe je zavod na razpolago tudi privatnim osebam. Zeleti je, da se poslužujejo tega zavoda v označenem namenu kar najširši krogi. Začasno je ta zavod nastanjen pri Drž. higijenskem zavodu v Ljubljani, Zaloška c. 2.

Kritičen gospodarski položaj na Koroškem. Na Koroškem je po poročilih nemških časopisov gospodarski položaj skrajno kritičen. Posebno občutijo krizo kmetje, ki ne morejo vnovčiti niti pridelkov niti živine. Kmetje se vedno zadolžujejo in ne morejo plačevati niti davkov. Eksekucije so na dnevnem redu, a so po vrsti brezuspešne, ker ni denarja, da bi se kljub nizkim cenam kupovali zarubljeni predmeti. Finančna uprava je vsled tega začela svoje terjatve na davkih intabulirati. Za povod krize se navaja, da združništvo na Koroškem ni tako razvito, da bi moglo posredovati prodajo kmetijskih pridelkov v druge dežele, kjer bi se agrarni pridelki brez težave dali vnovčiti. Kriza na Koroškem daje povod za razne predloge za ublažitev, med drugimi se ponavljajo predlogi za omejitev uvoza živine in mesa. Živino in meso naj bi se uvažalo samo proti posebnim uvoznim dovoljenjem ali pa naj bi se ustanovila posebna državna centrala za prevzemanje živine in mesa, ki naj bi imela nalogo pokrivali konzumne potrebščine prvenstveno z domačim blagom.

Svetovni pridelok pšenice. Mednarodni poljedelski zavod v Rimu je naračunal letošnji pridelok pšenice — brez Rusije — na 803 milijone meterskih stotov; lani jih je bilo 802 milijona. Evropa je pridelala letos 45 milijonov stotov manj kot lani, zato pa Amerika toliko več. Številke nam pravijo, da bo potreben za Evropo precejšen uvoz iz prekomorskih dežel.

Razgovori za rešitev rudarske krize na Angleškem. Veliko zanimanje je vzbudila izjava Thomasa novinarjem, da je položaj glede rudarske stavke po zadnjem razgovoru med predstavniki strokovnih organizacij ter Churchillom ugoden. Tako vlada, kakor rudarske strokovne organizacije so nudile koncesije, ki omogočajo zblizanje. Rudarji so baje sedaj pripravljeni, da gredo zopet na delo in to na podlagi provizoričnih dogovorov v posameznih distriktih. Ti provizorični dogovori naj bi veljali tako dolgo, dokler bi se pri ponovnih pogajanjih ne sklenil trajen mezdni dogovor za posamezne distrikte. V rudokopu v grofiji Somerset je prišlo do sabotaže. V strojnem oddelku so namreč našli dinamično bombo, ki bi v slučaju eksplozije uničila vse vodovodne naprave in bi bil na tak način in v najkrajšem času preplavljen ves rov.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: za Maribor 11 čevljarjev, več zidarjev, ključavničarjev in pomožnih delavcev; za Francijo in za rudnik Verdnik v Srbiji pa več rudarjev, kateri službo lahko takoj nastopijo.

Borza dela v Mariboru. Od 24. do 30. oktobra t. l. je pri borzi dela v Mariboru iskalo dela 54 moških in 32 ženskih, t. j. 86 oseb, delo je bilo ponujeno 75 osebam, in sicer 50 moškim in 25 ženskim; delo je dobilo 59 oseb: t. j. 38 moških in 21 ženskih, odpadlo jih je 8 moških, 48 ženskih, skupaj 56 oseb, odpotovalo jih je pa 22 moških in 2 ženski, t. j. 24 oseb. — Od 1. januarja do 30. oktobra je pa dela iskalo 5878 oseb, 5914 osebam je bilo delo ponujeno, 2735 oseb je dobilo delo, 3350 oseb je bilo izbranih iz evidence in 750 oseb je odpotovalo službe iskat.

Brezposelnost na Angleškem. Statistični podatki izkazujejo, da je bilo 18. oktobra 1.560.000 brezposelnih. Lani ob istem času je bilo 282.342 manj brezposelnih.

Po svetu. Na Norveškem je tako pomankanje premoga, da je že veliko parobrodskih družb moralo promet ustaviti.

— **Hapag** (Hamburg—Amerika) se je združila z družbo Austral-Kosmos. — Hapag bo izdala 50 milijonov novih akcij; 30 milijonov jih bodo zamenjali z Austral-akcijami v razmerju 1:1, 20 milijonov jih bodo pa ponudili delničarjem. Glavno vlogo pri novem trustu ima Darmstädter Bank. O tem priobčimo še poseben članek. — **Poljski proračun** za gospodarsko leto 1927/28 izkazuje 1900 milijonov zlatov dohodkov in 1860 milijonov zlatov izdatkov. — V Rusiji se kažejo znaki inflacije. Denarni obtok je znašal 1. oktobra vsoto 1343 milijonov rubljev, za 68,5 milijonov rubljev več kot mesec prej. To pomnoženje je v zvezi s potrebo po denarju pri žitni kampanji.

— Nemčija je spet udeležena pri Mednarodni luksemburški banki, iz katere je morala po svetovni vojni izstopiti. — Budimpeška veletrgovina železa Frankel d. d. se je zrušila. Lastnik je veljal pred vojno za enega najbogatejših meščanov v Budimpešti. Veliko je zgubil z borznimi spekulacijami. Akcijsko družbo je prevzel sedaj Wiener Bankverein. — Škodove akcije na borzah se dvigajo, tovarne imajo veliko več naročil za eksport kot lani. Najprvo je to posledica angleškega štrajka, ki je omogočil škodovim tovarnam uveljavljanje na inozemskih, doslej angleških trgih; dalje so pa tovarne izgradile trgovsko organizacijo, zlasti na Kitajskem, v Južni Ameriki in v Južni Afriki. — V začetku prihodnjega meseca se bo sestala v Beogradu mednarodna železniškotarifna konferenca, na kateri bodo razpravljali med drugim o poenotenju tarif v pristaniščih med Trstom in Hamburgom. — Iz Ogrske poročajo o velikem pomnoženju eksporta jaje v zadnjih mesecih; na temelju zadnje statistike je ugotovljeno, da bo prekašal letošnji eksport lanskega za celih 20 odstotkov. V ogrskih hladilnicah je naloženih sedaj 40 milijonov kosov jaje in računajo s tem, da bodo mogli večji del te množine eksportirati.

— Rumunska interesna zastopstva trgovine in industrije so se pogajala z državnimi oblastmi glede spremembe sedaj veljavne carinske tarife. Z ozirom na rapidni in ugodni razvoj rumunske industrije zahteva industrija popolnoma novo carinsko tarifo; izdelali so načrt in je ta načrt sedaj predmet posvetovanja pri merodajnih ministristvih.

Ljubljanska borza.

Sreda, dne 3. novembra 1926.

Blago. Les: Deske — smreka, jelka, 24 mm. od 16 napr. media ca 25, I., II., III., monte, ostrorbo, očeljeno, suho, feo vag. nakl. post., 1 vag., den. 450, bl. 450, zaklj. 450; deske — smreka, jelka, 28 mm, 4 m. monte, feo vag. nakl. post., den. 440; bukovi testoni, monte, feo vag. meja, den. 520; drva bukova, meter-ska, suha, zdrava, feo vag. meja, den. 23; bukovi hlodi, večina la, od 25 cm prem. napr., srednji premer je 40 cm, 3—4 m dolž., feo vag. nakl. post., bl. 230. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 75/76, 2%, feo nakl. post., bl. 295; pšenica, 73/74, feo vag. nakl. post., bl. 290; koroza umetno sušena za XI., XII., feo vag. nakl. post., bl. 175; koroza nova, času primerno suha, feo vag. nakl. post., bl. 125; koroza v storžu, nova, feo vag. nakl. post., bl. 90; rž, 71/72, 2%, feo vag. nakl. post., bl. 215; oves novi, feo nakl. post., bl. 157.50; ječmen krmilni, 62/63, feo vag. nakl. post., bl. 160; ječmen krmilni, 63/64, feo vag. nakl. post., bl. 165; ječmen letni, 65/66, feo vag. nakl. post., bl. 185; otrobi drobnji, feo vag. nakl. post., bl. 125; fižol beli, 3—4%, feo vag. nakl. post., bl. 175; fižol rmeni, 3—4%, feo vag. nakl. post., bl. 175; krompir, feo vag. slov. post., bl. 135; laneno seme, feo Ljubljana, den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana, den. 370; seno sladko, stisnjeno, feo vag. slov. post., bl. 100. — Eksekutini nakup: Koroza stara bačka, suha, rešetana,

rmena, par. Bistrica-Bohinjsko jezero, 1 vag., den. 245, bl. 245, zaklj. 245.

Vrednote. Invest. pos. iz I. 1921, bl. 74; loter. drž. renta za vojno škodo, den. 335; zast. listi Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; kom. zadolžn. Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica, den. 194, bl. 198; Ljublj. kred. banka, den. 140; Merk. banka, Kočevje, den. 94, bl. 97; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 866, bl. 868; Kred. zavod, Ljubljana, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne, den. 70; Združ. papirnice Vevče, den. 102; Stavbna družba, den. 55, bl. 65; »Sešir«, den. 104. — Eksekutivni nakup in prodaja: Ljublj. kred. banka, den. 140, bl. 140, zaklj. 140.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 30. oktobra 1926.

— Viharna noč od 29. na 30. oktobra, ki je napravila po mestu Mariboru kakor tudi po okolici veliko škode, je vplivala precej tudi na poslednji dan vršeci se trg. Slaninarjev, kateri so prišli že v petek v Maribor, je bilo 59, kateri so pripeljali 146 zaklanih svinj seboj. Cene pri teh kakor tudi pri domačih mesarjih so bile neizpremenjene. Z jeljem in zelenjavo naloženih voz je bilo pa samo 26 in s sadjem pa le 10 voz. Tudi tu so bile cene bistveno iste, kakor pretečeni teden. — **Perutnine** je bilo zjutraj prav malo, šele po 10. uri so kmetice prinesle več komadov perutnine na trg in so prodajale piščance, kokoši, race, gosi in purane po 15 do 120 dinarjev komad. — Domači zajci so se prodajali po 5 do 25, srebrnjaki po 30 do 50 Din, Angora-zajci pa po 50 do 60 Din komad. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, venci.** Krompir se je prodajal po 5 do 6.50 mernik (7½ kg) ali pa po 1 do 2 dinarja kilogram, paradižniki 5 do 6, kisllo zelje 3 do 4, kisllo repa 2 do 3, čebula 2.25 do 4, česen 8 do 16 Din kg. Ohrovt 1 do 2, sveže zelje 0.50 do 1 Din, endivija 1 do 2 Din komad. Mleko 2 do 2.50, oljčno olje 36 do 45, bučno olje 18 do 25 Din liter, maslo surovo maslo 38 do 50, kuhano 40 do 50, čajno 50 do 60 Din kg. Gobe 1 do 2 Din kupček, med 25 do 30 Din kg, fižol 2 do 2.50 Din liter, jaja 1.50 do 2 Din komad. — **Sadje:** jabolka in hruške 2.50 do 8 Din, breskve 8 do 12, grozdje 6 do 14 Din kg. — **Cvetlice** in nagrobnih vencev, katerih je bilo od 10. ure naprej v veliki množini na trgu, so se prodajale po 1 do 200 Din komad. Venci so bili iz naravnih cvetlic mnogo cenejši kakor iz umetnih.

TRIKO-PERILLO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, čokolence, nahrbtniki za tolarje in lovce, dežniki, klobi, šifoni, žepni robl, polke, vilice, noži, krojače, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trvdri

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Najnižje cene! Na veliko in malo!

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. novembra t. l. ponudbe za dobavo 150 kg trtnih vrvic; do 12. novembra t. l. za dobavo raznih obličev ter za dobavo raznih žag; do 16. novembra t. l. za dobavo 12.000 kg šamotne moke. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 15. novembra t. l. ponudbe za dobavo 500 m³ jamskega lesa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 2000 kom. knjižic »folio zlata«, dne 23. novembra t. l. pa pri isti direkciji glede dobave raznega gradbenega materiala (strešna in zidna opeka, plošče od azbest-cementa, negašeno apno itd.). Pri glavnem Sanitetnem slagalištu v Zemunu dne 25. novembra t. l. glede dobave 20.000 m lanenega platna, dne 26. novembra t. l. pa glede dobave 80.000 m ameriškanskega platna. — Dne 27. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznih vijakov; pri direkciji Državnih železnic v Subotici glede dobave inventarskega materiala (sekire, klešče, svedri, lopate za sneg itd.).

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

MOŽEM DELA!

Za nogo neprikladni čevlji omejujejo Vašo sposobnost, preprečujejo uspeh pri delu in škodijo Vašemu zdravju.

Naš model 3967

od I-a Boxa na rom šivani,
črni ali rumeni

Din 269.-

zadošča vsem zahtevam, uresničuje naše napore, da Vam moremo po-
streči. Kdor more za sedaj nabaviti
samo en par čevljev, naj izbere samo
ta model.

Rata

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorči-
čeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za
vsa v tiskarsko
stroko spadajoča
dela. Tiska vse
tiskovine za trgo-
vino, industrijo in
urade; časopise,
knjige, koledarje,
letake, posetnice
i. t. d. i. t. d.
Lastna knjigovoznica.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premo-
govnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vse vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo-
vrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Naročajte in razširjajte
TRGOVSKI LIST!

Prva žebliarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnart 2.

Žebli za normalne in ozkotirne
železnice.
Žebli za ladje, črni ali po-
cinkani.
Žebli za zgradbe, les itd.

Žebli za čevlje.
Spojke za odre in prage.
Spojke za ladje in splave.
Železne brane.
Zobje za brane.

Kljuke za podobe, zid, cevi,
žlebove itd.
Vijaki z maticami.
Podložne pločice.
Maticice.

Zakovice za tenderje, kotle,
mostove, sode, pločevino,
kolesa itd.
Vijačni čepi.
Verige.

Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mline.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Prodaja se samo na debelo trgovcem.